

Otevřený dopis České hudební rady ministru kultury MUDr. Jiřímu Besserovi

V Praze dne 1. března 2011

Vážený pane ministře,

Česká hudební rada, která sdružuje významné hudební instituce ČR, je znepokojena vývojem událostí týkajících se pražského operního divadla. Česká hudební rada požádala o názor a vyhodnocení aktuální diskuse své členy a otevřený dopis zohledňuje jejich odborné názory. Presidium CHR si proto dovoluje obrátit se na Vás s následujícím stanoviskem:

1. Opera je nejdražší umělecký žánr tzv. živého umění (performing arts). Požadavek jejího provozování na špičkové úrovni hodné tradic Prahy a ČR znamená její **adekvátní financování**. Opera je v Praze i jinde v ČR trvale podfinancována a žádná transformace bez zajištění potřebného financování (ať již ze státního rozpočtu nebo z jiných zdrojů) nemůže tuto situaci změnit.

2. Současné diskuse o budoucí podobě opery v Praze mají, bohužel, charakter chaotického vyslovování názorů. Je to způsobeno neprofesionálně řízeným procesem transformace, kdy na veřejnost pronikají útržkovité názory nejen indiskreci z různých jednání, ale i z mediálních vystoupení. Považujeme tuto situaci za **nešťastnou** a žádáme Vás o skutečně profesionálně koordinovanou a řízenou **veřejnou diskusi** na toto téma. Nejsme přesvědčeni, že komise, složená z pěti úředníků ministerstva kultury, jejíž jednání jsou podpořena čtyřmi odbornými konzultanty, z nichž jeden nemá v oblasti operního života žádné zkušenosti (nebo alespoň nejsou veřejně známé), je dostatečně erudovaným orgánem, který může připravit tak závažný krok, jakým je transformace operního divadla v Praze.

3. Jsme přesvědčeni, že **dvě** operní divadla **mohou** v Praze působit zcela **samostatně**, za dodržení určitých pravidel koexistence, mezi něž patří zejména **repertoárová vyhraněnost**. Na samém počátku je proto třeba zcela přesně vyjasnit, jakou operu v Praze chceme, co pro nás znamená ona neustále požadovaná světovost, co naopak Praha může zcela plnohodnotně nabídnout opernímu světu.

4. Nedůvěryhodně a nepodloženě působí některé návrhy či názory, které pronikají z ministerstva kultury na veřejnost. Z nich jsou podle našeho názoru nereálné zejména tyto:

a) „*Jeden orchestr a jeden sbor*“.

Dva orchestry a dva sbory existují ve Státní opeře Praha a v Národním divadle bez přerušení od roku 1945 (65 let). Vytvoření jednoho tělesa, které bude moci „pružně“ (třeba i ve dvou menších uskupeních) působit v obou operních domech (a případně i ve třetím – Stavovské divadlo a čtvrtém – Nová scéna) je iluzí. Umělecky, provozně a nakonec i ekonomicky je systém dvou samostatných orchestrů bezesporu výhodnější.

b) „*Budova Národního divadla není pro operu vhodná*“. Tato teze se nyní nahrazuje jinou tezí: „*Přestože od samého počátku nebyla budova Národního divadla vhodná pro operní provoz, přece jen by se tu měly hrát české opery, tedy – podle vzoru např. Londýna a také Vídně – byla by to tzv. „lidová“ opera, zatímco ve Státní opeře by se hrála opera velká, „světová“*“.

Jsme toho názoru, že i když by se měly dramaturgie obou scén od sebe odlišovat a profilovat s ohledem na provozní podmínky, má za sebou Národní divadlo velmi bohatou operní historii s mnoha tzv. světovými tituly, které dokládají její naprostou vhodnost pro operní produkce, jistěže za podmínek dramaturgické vyhraněnosti každé ze scén. Mimochodem, portál Státní opery je širší oproti Národnímu divadlu o necelý jeden metr...

c) „*Třísouborové divadlo Národního divadla je neúnosným unikátem, tři soubory se do svazku Národního divadla nevejdou*“

Když pomineme, že v minulosti to – být s velkými provozními manévry – šlo, je argument, že to jinde ve světových metropolích není běžné, irelevantní. Proč by naopak tato skutečnost neměla být předností, navíc vyrůstající z tradice, kterou divadlo v Praze a Čechách má? Myslíme si, že zajímavým řešením by bylo naopak *osamostatnění* baletního souboru (vytvoření Státního baletu Praha), který by mohl vzniknout spojením baletů Národního divadla a SOP (dřívějšího Komorního baletu Praha), jehož pracoviště by bylo ve stávajících prostorách ND na Anenském náměstí a hlavní (ale ne jediná) scéna ve Státní opeře.

5. Nejpodstatnější v současných diskusích je nalezení vhodných a erudovaných vůdčích osobností do čela pražských institucí a souborů, a to jak manažerských, tak uměleckých. Uvědomujeme si, že tento úkol je nejobtížnější, ale právě proto by měl mít absolutní prioritu. Nedovedeme si představit, že závažné otázky o profilaci jednotlivých scén a jejím provozu, by za několik málo týdnů, jak je (údajně) plánováno, vyřešila výše zmíněná komise úředníků. V této souvislosti žádáme, aby byl zcela vážně posouzen nedávný návrh zastupujícího ředitele SOP pana Dolanského na navázání spolupráce se zahraniční manažerkou paní **Elaine Padmore** a dirigentem **Janem Lathamem-Koenigem**. Nicméně by měly padnout i další návrhy, místa by neměla být obsazována veřejným otevřeným konkurzem (viz zahraniční praxe) a s menším, než alespoň jednoletým předstihem.

Vážený pane ministře,

věříme, že náš otevřený dopis přijmete jako upřímně míněnou snahu pomoci v řešení problému, který je klíčový nejen pro operní život, ale pro celou českou kulturu. Reorganizace tak významných institucí s naprosto klíčovým významem pro českou kulturu je zásadním krokem, který bude mít dosah do daleké budoucnosti a ovlivní duchovní život mnoha budoucích generací. Jsme přesvědčeni, že k těmto krokům budete přistupovat s plným vědomím jejich závažnosti a vlastní zodpovědnosti. Pokud budete mít zájem, jsme připraveni Vám poskytnout konzultace a názory.

Jménem České hudební rady s přátelským pozdravem

PhDr. Olga Janáčková, v.r. – členka prezidia ČHR

PhDr. Ilja Šmíd, v.r. – člen prezidia ČHR

ČHR, Celetná 17, 110 00 Praha 1

ODPOVĚĎ:

*"Vážení,
velice vám děkuji za všechny názory a podněty uvedené v dopise. Ujišťuji vás, že při řešení transformace příspěvkových organizací Ministerstva kultury Státní opery Praha a Národního divadla s nimi budeme pracovat.*

V případě dovyjasnění některých námětů si Vás já či zodpovědní pracovníci Ministerstva kultury dovolí kontaktovat.

S úctou J. Besser"

pozn.: Obsah dopisu a záležitost byla projednána osobně pozvaným zástupcem presidia s prvním náměstkem R. Zdráhalem, který je pověřený touto kauzou. Záležitost SOP nadále sledujeme.